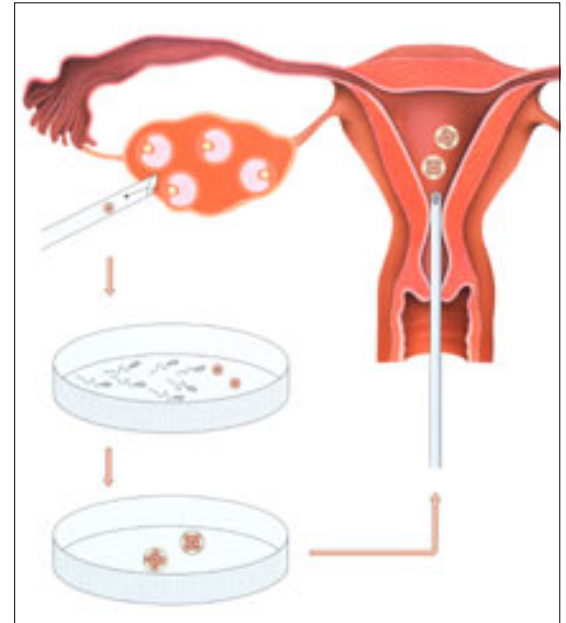

IVF en ICSI (lang schema)

Wat is IVF?

In Vitro Fertilisatie (= reageerbuisbevruchting) is het bevruchten van eicellen buiten het lichaam. 'Fertilisatie' betekent bevruchting en 'in vitro' betekent in een glazen schaalpje. Bij een IVF behandeling proberen we om meerdere eicellen te laten rijpen door gebruik van hormooninjecties (follikelstimulatie). Deze eicellen zuigen we vervolgens tijdens de eicelpunctie uit de eierstokken. Hiervoor krijg je pijnstilling.

Daarna worden in het IVF-laboratorium de eicellen en zaadcellen bijeen gebracht voor de bevruchting en de vorming tot een embryo. Een van de ontstane embryo's plaatsen we drie dagen na de punctie in de baarmoeder terug (Embryo Terugplaatsing of embryotransfer (ET)). De overige embryo's kunnen worden ingevroren en later in jouw eigen cyclus worden teruggeplaatst.

Redenen voor een IVF behandeling kunnen zijn:

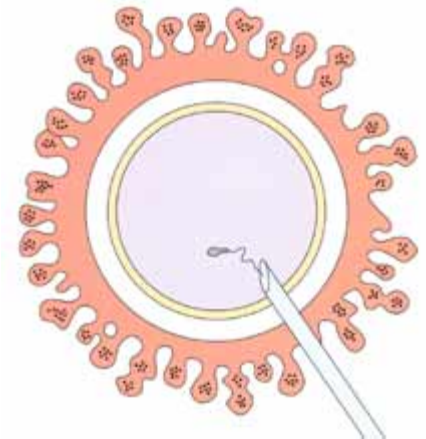
- Dubbelzijdige eileiderafwijkingen
- Niet zwanger na 6 behandelingen met IUI

Wat is ICSI?

ICSI is de afkorting van Intra Cytoplasmatische Sperma Injectie: het injecteren van één zaadcel in het plasma van de eicel. De behandeling is dezelfde als bij IVF. Alleen de procedure in het laboratorium om de bevruchting van de eicel te bevorderen is anders.

Redenen voor een ICSI behandeling kunnen zijn:

- Slechte zaadkwaliteit (te weinig zaadcellen of slechte beweeglijkheid van de zaadcellen).
- Geen bevruchting na IVF behandeling.

Transportziekenhuis

Het Flevoziekenhuis is een transportziekenhuis voor IVF en ICSI behandelingen. Dat betekent dat we de behandelingen uitvoeren in samenwerking met het IVF laboratorium van het VU Medisch Centrum in Amsterdam.

Het grootste deel van de behandeling (tot en met de eicelpunctie) vindt in het Flevoziekenhuis plaats. Het laboratoriumdeel de embryoterugplaatsing vinden plaats in het VUMC.

Vóór de start van de behandeling moeten jullie zich beiden bij het IVF centrum aldaar inschrijven. Dit kan elektronisch via www.vumc.nl/ivf.

Let op dat je de naam doorgeeft die correspondeert met jouw paspoort of identiteitsbewijs. Wij adviseren om voor de behandeling een keer langs te rijden bij het IVF centrum, zodat je op de (soms toch stressvolle) dag van de punctie niet hoeft te zoeken naar de locatie.

Kosten

Heb je een basisverzekering, dan worden de eerste drie IVF of ICSI behandelingen vergoed, inclusief de eventuele cryo behandelingen (terugplaatsingen van ontdooide embryo's). Vergoedingen kunnen per jaar wijzigen. Lees daarom altijd je zorgverzekeringspolis na.

Wanneer embryo's worden ingevroren, zijn de bewaarkosten in het laboratorium van het VUMC voor jouw eigen rekening. Dit bedraagt ongeveer € 60 per jaar. Je krijgt jaarlijks een rekening thuis gestuurd vanuit het VUMC.

Voortraject

Vanwege de samenwerking met het VUmc moeten jullie je inschrijven als patiënt in het VUmc.

Ook word je gevraagd om jouw laatste paar menstruaties en jouw geplande vakanties door te geven. Op basis daarvan wordt door de verpleegkundige een planning gemaakt voor de behandeling.

Het behandelingschema wordt met je besproken en je krijgt het overzicht met de data en tijden waarop je moet prikken mee naar huis.

Ook zal de verpleegkundige je tijdens het gesprek de prik-instructies geven.

De recepten voor de medicijnen die voor jouw behandeling nodig zijn krijg je aan het einde van het gesprek.

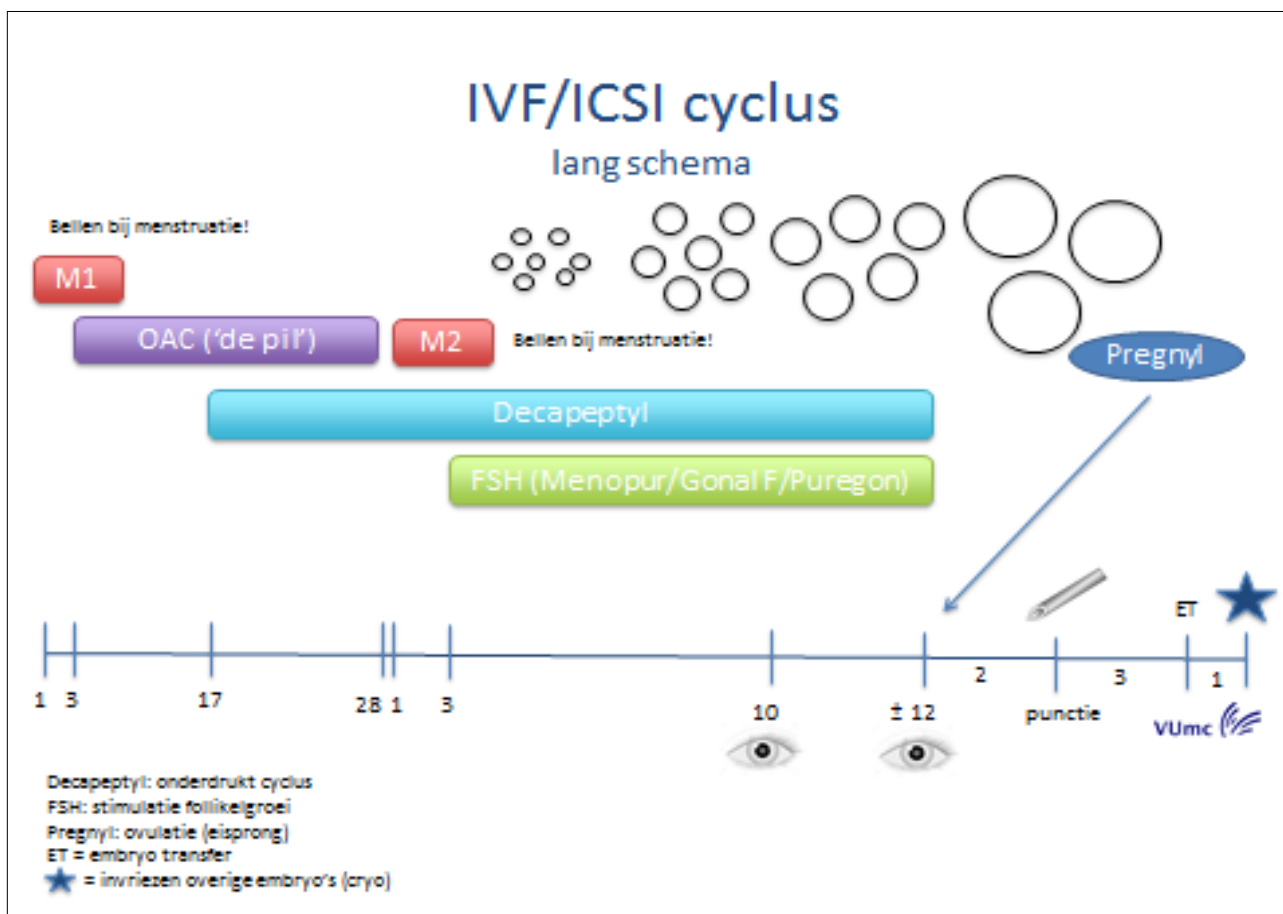
Roken, alcohol en drugs beïnvloeden zowel de eicel als de zaadcelkwaliteit en we adviseren daarom met klem om tijdig te stoppen.

Er is in het Flevoziekenhuis op dit moment geen wachtlijst voor de IVF of ICSI behandeling.

Fases van behandeling

Zoals al eerder uiteengezet verschillen de IVF en ICSI behandeling alléén in de wijze waarop in het laboratorium de bevruchting van de eicellen wordt verkregen. Het voorafgaande traject voor IVF en ICSI is hetzelfde en kan chronologisch worden onderverdeeld in de volgende fases:

- De onderdrukkingsfase/voorbehandeling
- De stimulatiefase
- Het moment van de rijpingsinjectie
- De eicelpunctie
- Transport van de eicellen naar het VUMC
- De laboratoriumfase (VUMC)
- De terugplaatsing (VUMC)
- De periode na de terugplaatsing
- Cryo-embryo's

De onderdrukingsfase/voorbehandeling

In de maand voorafgaand aan de stimulatie verzoeken we je de pil (anticonceptiepil) te slikken gedurende ongeveer 3 weken. Dit is nodig om de vorming van cystes te voorkomen en om de stimulatiefase nauwkeurig te plannen.

1. Je belt op de eerste dag van de menstruatie naar ons secretariaat, zodat het begin van jouw behandelcyclus bij ons bekend is. ☎ (036) 868 9544.
2. Hierna start je op de derde dag van de cyclus met de pil.
3. Minimaal twee weken later start je met de decapeptyl injecties. Wij adviseren je deze injecties elke avond rond hetzelfde tijdstip te prikken. Je stopt pas met deze injecties als dat wordt aangegeven door de arts of verpleegkundige.
Let op: voortijdig stoppen met deze injecties kan leiden tot voortijdige eisprong en het mislukken van de behandeling.
4. Op de aangegeven datum stop je met de pil. Je zult dan meestal na 2 – 4 dagen een onttrekkingsbloeding/menstruatie krijgen.
5. Je belt opnieuw op de eerste dag van de menstruatie naar ons secretariaat om dit door te geven. ☎ (036) 868 9544.
Wij kunnen dan aan het VUMC doorgeven dat je daadwerkelijk gaat starten met de IVF of ICSI behandeling en er zal een echo rondom de tiende cyclusdag afgesproken worden.

De stimulatiefase

6. Vanaf de derde dag van de (tweede) menstruatie begin je naast de decapeptyl ook met de follikelstimulatie. Afhankelijk van jouw schema zijn dit meestal injecties met Menopur of Gonal F.
Vanaf nu prik je elke avond rondom hetzelfde tijdstip dus zowel de decapeptyl, alsmede de Menopur of Gonal F. Gemiddeld duurt deze stimulatieperiode 10 tot 14 dagen.
7. Rondom de tiende cyclusdag (je prikt dan minimaal een week met de Menopur of Gonal F) bezoek je de polikliniek voor een echo-onderzoek en/of bloedafname om het effect van de medicijnen te kunnen vervolgen.
Zijn we tevreden over het resultaat, dan krijg je te horen wanneer je de beide injecties voor het laatst moet gebruiken. Je krijgt dan ook van ons te horen wanneer je jezelf de pregnyl injectie kunt toedienen (hCG).

De pregnyl injectie (hCG)

8. Nadat de follikels zijn gestimuleerd volgt éénmalig een injectie om de inmiddels gegroeide follikels te doen 'rijpen'. Deze injectie met pregnyl (hCG) wordt meestal 's avonds gegeven. Afhankelijk van de hoogte van jouw hormoonwaarde in het bloed zul je 1 of 2 ampullen pregnyl moeten spuiten.
Let op: Het is erg belangrijk dat deze injectie precies op het afgesproken tijdstip wordt gespoten.

De eicelpunctie

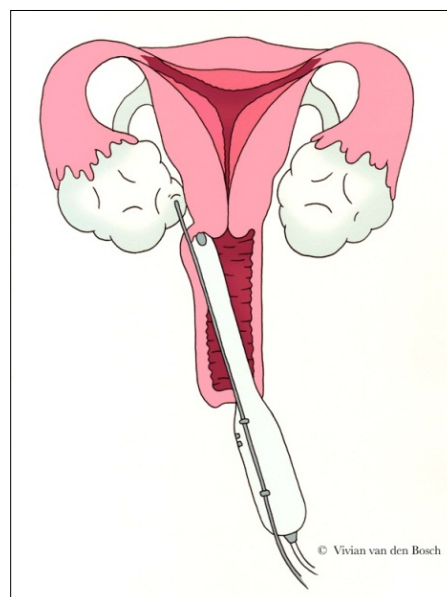
9. Precies 36 uur na het prikken van de pregnyl verrichten we de eicelpunctie. Dit is een poliklinische ingreep, waarvoor je pijnstilling krijgt.

We verwachten je samen een half uur vóór de punctie op de polikliniek (meestal 8.30 of 9.00 uur). Je krijgt dan injectie met pijnstillers.

Het aanprikken van de follikels gebeurt met een dunne naald via de vagina, met behulp van de vaginale echo. Tijdens de punctie kan je op het beeldscherm volgen hoe we de follikels één voor één leegzuigen. De meeste vrouwen ervaren de punctie niet als bijzonder pijnlijk. De hele ingreep duurt ongeveer twintig minuten en jouw partner mag erbij aanwezig zijn.

Het follikelvocht met daarin de eicellen worden opgevangen in speciale potjes die in een transport box kunnen worden getransporteerd naar het VUMC.

Wanneer het aantal beschikbare zaadcellen erg laag is, zal jouw partner gevraagd worden om ook voor de eicelpunctie (in het Flevoziekenhuis) in het VUMC het zaad te produceren. Wanneer het inderdaad te weinig is voor behandeling is het dan nog mogelijk om na de eicelpunctie een tweede keer te produceren.

Transport van de eicellen naar het VUMC

10. Na de punctie (in het Flevoziekenhuis) gaat jouw partner, met de eicellen in de transport box, naar het IVF centrum van het VUMC om ze in te leveren. Het is noodzakelijk dat je een 12 volt aansluiting (sigarettenaansteker) in je auto hebt om de transport box aan te sluiten en daarmee op temperatuur te houden. Let er tevens op dat je het paspoort of identiteitsbewijs van jezelf en je partner meeneemt.

11. In het VUMC kan jouw partner de transport box inleveren en daarna zal hem gevraagd worden zaad te produceren.

12. Daarna kan jouw partner de transport box weer terug brengen naar het Flevoziekenhuis en jou ophalen. In verband met de gebruikte medicatie mag jezelf niet autorijden. In de loop van de dag werkt de medicatie uit. Je kunt die dag nog buikpijn en bloedverlies hebben. Zo nodig is paracetamol toegestaan.

De laboratoriumfase (VUMC)

Tijdens deze fase van de behandeling vindt de bevruchting tussen eicellen en zaadcellen plaats in het IVF laboratorium in het VUMC.

Bij een ICSI behandeling zullen de medewerkers de harde schil van de eicellen verwijderen en ze injecteren met een goed bewegende zaadcel.

Na 3 dagen zullen er embryo's zijn ontstaan, waarvan er 1 teruggeplaatst kan worden in de baarmoeder. De overige embryo's worden op de vierde dag na de punctie ingevroren om ze op een later tijdstip te kunnen gebruiken.

Voor goede bevruchting zijn zowel het aantal eicellen van goede kwaliteit als het aantal goed bewegende zaadcellen van belang.

Nota bene: Het kan gebeuren dat op de dag van de eicelpunctie te weinig zaadcellen worden gevonden voor een 'gewone' IVF behandeling. Het IVF laboratorium van het VUMC kan op dat moment nog beslissen een acute ICSI procedure bij je te doen. Je moet vóór het starten van de behandeling laten weten of, als een acute ICSI nodig is, je daarmee akkoord gaat.

De terugplaatsing (VUMC)

13. Je belt twee dagen na de punctie om 10.00 uur naar ons laboratorium om te vragen of er een terugplaatsing zal zijn. ☎ (036) 868 9545.

Valt deze dag in het weekend dan kun je de receptie van het IVF centrum van het VUMC bellen tussen 09.30 en 10.00 uur ☎ (020) 444 3269.

Meestal is de terugplaatsing de volgende dag (dag 3 na de punctie) na 11.00 uur. Je krijgt de tijd van deze afspraak in het VUMC van ons te horen.

14. Je meldt zich op de afgesproken dag en tijd met een half volle blaas in het IVF centrum van het VUMC.

Via een echo op de buik wordt de baarmoeder in beeld gebracht. De arts brengt een spreider in en via een dun slangetje zal in principe 1 embryo in de baarmoeder worden geplaatst. Na het verwijderen van het slangetje en speculum kun je direct weer opstaan en naar huis gaan.

Let op: ook nu neem je weer het paspoort of ander identiteitsbewijs van jezelf en jouw partner mee.

De periode na de terugplaatsing

15. Na de punctie begin je met de utrogestan tabletten (vaginaal) volgens het schema dat je van ons op de dag van de punctie hebt gekregen (drie keer per dag twee tabletten diep in de vagina brengen). De utrogestan kan witte afscheiding veroorzaken, waarvoor dagelijks een inlegkruisje nodig kan zijn.

Cryo-embryo's

Bij een geslaagde IVF of ICSI behandeling hopen we zoveel mogelijk embryo's over te houden, die van zodanig goede kwaliteit zijn dat zij kunnen worden ingevroren. Wanneer dit bij jou het geval is, krijg je binnen enkele weken na de embryotransfer schriftelijk bericht vanuit het VUMC. Cryo-embryo's kunnen jaren worden bewaard.

Voor het starten met een cryo-cyclus zie de folder Cryo behandeling.

Heb je nog vragen over het bovenstaande of behoefte aan meer informatie over de ICSI procedure dan horen we dat graag van je.

En dan?

Twaalf dagen na de terugplaatsing kom je op de afdeling fertilititeit voor een zwangerschapstest in het bloed (ook wanneer je al bloedverlies hebt, dit sluit nl een zwangerschap niet uit). Pas op die dag kunnen we nagaan of je zwanger bent. Wanneer je zwanger bent zullen we ongeveer 3 weken later een zwangerenecho voor je inplannen. Je gaat dan in ieder geval tot de echo door met de utrogestan. Bij een goede echo wordt geadviseerd om pas bij 8 weken zwangerschap met de utrogestan te stoppen.

Wanneer je bent gaan menstrueren of wanneer de test negatief is krijg je een afspraak bij de arts om het vervolgbeleid en de eventuele cryo behandeling te bespreken.

Let op: er zal altijd een volledige menstruatiecycclus tussen de IVF/ICSI poging en de cryo behandeling zitten!

Kans op zwangerschap

De kans op zwangerschap na IVF of ICSI is ongeveer 25% per terugplaatsing.

In principe plaatsen we één embryo per keer in de baarmoeder. In sommige gevallen kunnen we, na overleg, voor twee embryo's kiezen. In dat geval bestaat er een verhoogde kans op een meerlingzwangerschap.

De kans op een geslaagde IVF of ICSI-behandeling wordt met name bepaald door de leeftijd van de vrouw. Hoe ouder de vrouw des te minder kans van slagen. Om die reden hanteren IVF klinieken leeftijdsgrenzen. In het algemeen geldt dat IVF en ICSI behandelingen plaats kunnen vinden tot en met het 42e levensjaar van de vrouw.

Cancelcriteria

Een enkele keer zullen we de behandeling voortijdig moeten staken.

Redenen hiervoor zijn bijvoorbeeld:

- dreigende overstimulatie (OHSS, zie bij complicaties)
- cyste in de eierstokken
- geen goede reactie op de stimulatie
- geen eicellen gevonden na de punctie
- geen geslaagde bevruchting

Je krijgt in al deze gevallen op korte termijn een afspraak met de arts.

Bijwerkingen

Bijwerkingen van de decapeptyl

De meest voorkomende bijwerkingen van de decapeptyl zijn lokale reacties op de injectieplaats zoals vooral pijn (m.n. gedurende de eerste dagen), roodheid, blauwe plek, zwelling en jeuk. Daarnaast kan decapeptyl klachten als opvliegers, hoofdpijn en stemmingswisselingen geven.

Bijwerkingen van de Menopur of Gonal F

De bijwerkingen van de Menopur en Gonal-F kunnen zijn: hoofdpijn, moeheid, cysten in de eierstok, maag-darmklachten (buikpijn, misselijkheid, braken, diarree, opgezet gevoel), bekkenpijn, licht tot matig ovarieel hyperstimulatiesyndroom (OHSS, zie ook cancelcriteria). Ook wordt soms gewichtstoename beschreven.

Complicaties

Ovarieel Hyper Stimulatie Syndroom (OHSS)

Als gevolg van het stimuleren van de eierstokken met hormonen kan een ernstig ziektebeeld ontstaan, gekenmerkt door buikpijn, een fors opgezette buik, gewichtstoename en soms benauwdheid. Deze klachten worden veroorzaakt door ophoping van vocht in de buikholtte en soms ook in de borstholte.

Voor een gunstig beloop van deze complicatie is het belangrijk dat de symptomen op tijd worden herkend. Aanvullend onderzoek en eventueel behandeling van OHSS kan dan op tijd worden gestart.

Wanneer je de volgende klachten hebt na de punctie vragen wij je dan ook ons zo spoedig mogelijk contact met ons op te nemen. ☎ **(036) 868 9545**.

- ernstige buikpijn
- gewichtstoename van meer dan anderhalve kilogram per dag
- kortademigheid
- niet meer goed kunnen plassen
- koorts

Ernstige OHSS komt zelden voor (minder dan één procent van de stimulaties). Door de echocontroles tijdens de stimulatie proberen we deze vorm van overstimulatie te voorkomen. Wanneer overstimulatie dreigt kunnen we besluiten om na de punctie geen embryo terug te plaatsen om zo het risico op overstimulatie zo klein mogelijk te houden.

Wanneer ernstige klachten toch optreden en echoscopisch onderzoek icm bloedonderzoek afwijkingen laat zien, kunnen we besluiten tot een ziekenhuisopname.

Inwendige bloeding

Bij de follikelpunctie kunnen we een bloedvat raken waardoor een bloeding kan ontstaan (zoals een blauwe arm na het afnemen van bloed). Deze complicatie doet zich zelden voor en heeft vaak geen behandeling.

Ontsteking na de eicelpunctie

Bij het aanprikken van de eiblaasjes (follikels) bestaat er een klein risico dat we bacteriën met de naald in de buik brengen met als gevolg een ontsteking van de eierstok. Wanneer in de week na punctie toenemende buikpijn en koorts ontstaat, meld je dat dan zo spoedig mogelijk. Ook deze complicatie komt zeer zelden voor.

Gevolgen op langere termijn voor de vrouw

IVF wordt sinds 1978 toegepast. De literatuur tot op heden bevat geen aanwijzingen dat de kans op kanker ten gevolge van het ondergaan van IVF en ICSI behandelingen is verhoogd. Dit is onderzocht voor eierstok-, baarmoeder- en borstkanker. Recent is er een studie verschenen die mogelijk een iets verhoogde kans vermeldt op borderline ovarium tumoren na IVF. Het gaat om een zeer kleine kans op een niet agressieve tumor. Verder onderzoek zal moeten worden gedaan om hier meer duidelijkheid over te krijgen.

Lichamelijke en psychische belasting

Tijdens het ondergaan van een IVF of ICSI behandelingen wordt er veel van je gevraagd. De stimulatiefase (injecties, controlebezoeken met vaginale echo's en bloedafnames) kan voor sommige vrouwen nog al een belasting zijn, zowel lichamelijk als psychisch. Ook zien sommige vrouwen erg op tegen de follikelpunctie.

Daarnaast worden de dagen tussen de eicelpunctie en de mogelijke embryoplaatsing gekenmerkt door afwachting: zal er bevruchting optreden en wat is de kwaliteit van de embryo's? Maar ook de periode van afwachten na embryoplaatsing is erg spannend. Vrouwen die dit hebben meegemaakt vinden deze periode vaak het zwaarst.

We beseffen dit heel goed en willen je bij problemen graag helpen. Heb je behoefte aan een gesprek met de arts of verpleegkundige of wil je op bepaalde vragen antwoorden ontvangen, neem dan altijd contact met ons op! ☎ (036) 868 9544.

Soms kan het ook zinvol zijn een aantal gesprekken bij onze psycholoog te plannen. Laat het ons weten als je daar behoefte aan hebt.

Tot slot

Indien je na het lezen van deze folder nog vragen hebt, dan kun je altijd contact opnemen met de Fertiliteitpoli, ☎ (036) 868 9544 (tussen 9:00 en 12:00 uur).

Bij medisch inhoudelijke vragen kun je het beste bellen met ons verpleegkundig spreekuur, dagelijks van 13.15 tot 14.00 uur, ☎ (036) 868 9546.